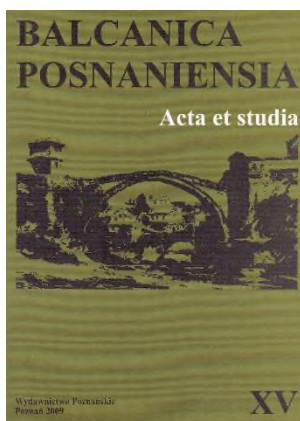

Bibliografia do artykułu:

Wolińska Teresa, *Wareg w Bizancjum. Sycylijska przygoda Haralda Hardraade*, „Balcanica Posnaniensia. Acta et Studia” 2009, t. 15, s. 65–86.

<https://doi.org/10.14746/bp.2009.15.7>

Bibliografia przygotowana na podstawie przypisów przez Martę Stawską-Puchalską. Instytucją przechowującą materiały źródłowe jest Biblioteka Collegium Historicum Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

<http://bch.amu.edu.pl>

Zadanie zostało zrealizowane w ramach konkursu „Społeczna odpowiedzialność nauki II – Wsparcie dla bibliotek naukowych”. Projekt zatytułowany „Digitalizacja archiwalnych wydań czasopism naukowych zgromadzonych przez Bibliotekę Coll. Historicum UAM”. Projekt dofinansowany ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Nauki w ramach Programu Społeczna odpowiedzialność nauki II. Wsparcie dla bibliotek naukowych (umowa nr BIBL/SP/0092/2024/02 z dnia 05.12.2024). Całkowita wartość projektu: 247 236,00 zł. Kwota dofinansowania: 220 836,00 zł.

Bibliography prepared on the basis of footnotes by Marta Stawska-Puchalska.

The institution storing the source materials is the Library of the Collegium Historicum of the Adam Mickiewicz University in Poznań.

bch.amu.edu.pl

The task was carried out within the framework of the competition “Social Responsibility of Science II – Support for Scientific Libraries”. The project entitled “Digitization of archival editions of scientific journals collected by the Library of the Coll. Historicum of Adam Mickiewicz University”. The project was co-financed from state budget funds granted by the Minister of Science within the framework of the Programme Social Responsibility of Science II. Support for Scientific Libraries (agreement no. BIBL/SP/0092/2024/02 of 05.12.2024).

Total value of the project: PLN 247,236.00.

Amount of co-financing: PLN 220,836.00.

UNIwersytet
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Społeczna
Odpowiedzialność
Nauki II

Wolińska Teresa, *Wareg w Bizancjum. Sycylijska przygoda Haralda Hardraade*, „Balcanica Posnaniensia. Acta et Studia” 2009, t. 15, s. 65–86.

Tekst artykułu: <https://pressto.amu.edu.pl/index.php/bp/article/view/53087>

Źródła

- Adam von Bremen, *Gesta Hammaburgensis ecclesiae pontificum*, ks. III, 13, Hannoverae-Lipsiae 1917.
- Amato di Montecassino, *Storia dei Normanni*, red. Vincenzo de Bartholomaeis, tłum. G. Sperduti, Cassino 1999.
- Andreae Danduli, *Chronica per extensum descripta aa 46–1280 d.C.*, red. E. Pastorello, „Rerum Italicarum Scriptores”, t. XII, cz. 1, Bologna 1938.
- Anna Komnena, *Aleksjada*, przeł. O. Jurewicz, Wrocław 1969.
- Anonymi Barensis *Chronicon (56–1043)* [w:] *Rerum Italicarum Scriptores, t. V*, red. L.A. Muratori, Mediolani 1724, s. 147–156
- Cecaumeni Strategicon et incerti scriptoris De officiis regis libellus*, red. V.G. Vassilievsky i V. Jernstedt, Amsterdam 1965.
- Constantine Manasses, *Constantini Manassis Breviarium historiae metricum*, red. I Bekker, Bonnae 1837.
- Cronaca dei musulmani in Calabria*, red. G.B. Moscato, San Lucido 1963.
- Georgius Cedrenus, *Georgii Cedreni Historiarum compendium*, „Corpus Scriptorum Historiae Byzantinae”, red. I. Bekker, Bonnae, 1838–1839.
- Goffredo Malaterra, *Ruggero I e Roberto il Guiscardo*, wyd., tłum. V. Lo Curto, Cassino 2002.
- Guillaume de Pouille, *La Geste de Robert Guiscard*, red. M. Mathieu, Palermo 1961.
- Ibn'al-'Athir, *Cronaca compiuta*, tłum. M. Amari [w:] Amari M., *Biblioteca arabo-sicula*, t. 1, Torini–Roma 1982.
- Joannes Scilitzes, *Synopsis Historion*, red. I. Thurn, Berlin 1973.
- Joannis Zonarae, *Epitome historiarum*, ed. Büttner-Wobst, t. III, Bonnae 1897.
- Kekaumen, *Sovety i rasskazy. Poucenie vizantijskogo polkovodca XI veka*, red. G.G. Litavrin, Sankt-Petersburg 2003.
- La Saga de Harald l'Impitoyable*, red., tłum. R. Boyer, Paris 1979.
- Leo Marsicanus (Ostiensis), *Chronica monasterii Casinensis* [w:] „Monumenta Germaniae Historica. Scriptores”, t. VII, Hannoverae 1925 [=1846].
- Michaelis Attaliatae, *Historia*, red. I. Bekker, Bonnae 1853.
- Michel Psellos, *Chronographie ou Histoire d'une siècle de Byzance*, red. E. Renauld, Paris 1926.
- Powieść lat minionych*, przeł. F. Siedlecki [w:] *Kroniki staroruskie*, Warszawa 1987, s. 15–199.
- Simone da Lentini, *La conquista di Sicilia per manu di lu conti Ruggieri scritta da fra Simone da Lentini* [w:] *Cronache siciliane dei sec. XIII, XIV, XV*, red. V. di Giovanni, Bologna 1865, s. 5–88.
- Snorri Sturlson, *Heimskringla or The Chronicle of the Kings of Norway*, tłum. S. Laing, London 1844.
- Sovety i rasskazy Kekavmena*, red. V.G. Vassilievsky, Graz 1956 [„Byzantinische Geschichtsschreiber” 5].
- Ἀἰγιος νοθητητικῆς πρᾶς βασιλέα*, red. V.G. Vassilievsky, V. Jernstedt, St. Petersburg 1896 (reprint: Amsterdam 1965).

Opracowania

- Ahmad A., *History of Islamic Sicily*, Edinburgh 1975.
- Ahrweiler H., *Byzance et la mer. La marine de guerre, la politique et les institutions maritimes de Byzance aux VIIe–XVe siècles*, Paris 1966.
- Becker C.H., *The expansion of the Saracens*, cz. 2: *Africa and Europe* [w:] *The Cambridge Medieval History*, t. 2, Cambridge 1936, s. 365–390.
- Bertolini O., *Longobardi e Bizantini nell'Italia meridionale*, „Settima di studio del Centro Italiano di studi Sull'Alto Medioevo”.
- Blöndal S., *The Last Exploits of Harald Sigurdsson in Greek Service*, „Classica et Mediaevalia” 1939, nr 2, s. 1–26.
- Bréhier L., *Les institutions des Empire byzantin*, Paris 1949.
- Bréhier L., *The Life and Death of Byzantium*, tłum. M. Vaughan, Amsterdam 1977.
- Canard M., *Quelques notes relatives à la Sicile sous les premiers califes fâtimides* [w:] tegoż, *L'expansion arabo-islamique et ses répercussions*, London 1974, t. IV.
- Caruso S., *Michele IV Paflagone in una fonte agiografica italogreca* [w:] *Studi Albanologici, Balcanici, Bizantini e Orientali in onore di G. Valentini SJ*, Firenze 1986, s. 262–284.
- Cessi R., *Bisanzio e l'Italia nel medioevo* [w:] *Nuove questioni di storia medioevale*, red. R. Morghen, Milano 1974, s. 57–114.
- Chalandon F., *Histoire de la domination normande en Italie et Sicilie*, t. 1, New York 1960.
- Cheyne J.C., *Pouvoir et contestation à Byzance (963–1210)*, Paris 1990.
- Christides V., *Conquest of Crete by the Arabs [ca 824]: A Turning Point in the Struggle Between Byzantium and Islam*, Athenai 1984.
- Ciggaar K., *Harald Hardrada: His Expedition Against the Pechenegs*, „Balkan Studies” 1980, nr 21, s. 385–401.
- Citarella A.D., *La crisi navale araba del secolo VIII e l'origine della fortuna commerciale di Amalfi* [w:] *Amalfi nel Medioevo*, Salerno 1977, s. 193–214.
- Cohen C., *Ports et chantiers navales dans le monde méditerranéen musulman jusqu'aux croisades* [w:] *La navigation méditerranéenne nell'alto medioevo*, t. I, Spoleto 1978, s. 300–313.
- Dujčev I., *Les Normands à Byzance et dans la péninsule de Balkans* [w:] *Varagian Problems*, „Scando-slavica”, Supplementum I, Copenhagen 1970, s. 201–210.
- Dziubiński A., *Afryka Północna od VII do XVI w.* [w:] *Historia Afryki do początku XIX w.*, red. M. Tymowski, Warszawa 1996, s. 378–441.
- Falkenhausen V. von, *The Greek Presence in Norman Sicily: The Contribution of Archival Material in Greek* [w:] *The Society of Norman Italy*, red. G.A. Loud, A. Metkalf, Leiden–Boston–Köln 2000, s. 253–288.
- Falkenhausen V. von, *La dominazione bizantina nell'Italia meridionale dal IX all'XI secolo*, Bari 1978.
- Ferluga J., *Cecaumeno e le sue notizie sull'Italia* [w:] *Syndesmos. Studi in onore di R. Anastasi*, Catania 1994, s. 169–181.
- Franklin S., *Vikings* [w:] *The Oxford Dictionary of Byzantium*, t. III, s. 2167.
- Gay J., *L'Italie méridionale et l'empire byzantin depuis l'avènement de Basile Ier jusqu'à la prise de Bari par les Normans (867–1071)*, t. II, New York 1904.
- Guiland R., *Le Protospathaire* [w:] tegoż, *Recherches sur les institutions byzantines*, t. II, Berlin–Amsterdam 1967, s. 99–131.
- Hanawalt E. Albu, *Scandinavians in Byzantium* [w:] *Peace and war in Byzantium*, red. T.S. Miller, J. Nesbitt, Washington 1995, s. 114–122.
- Hitti Ph., *Dzieje Arabów*, przeł. W. Danecki, M. Skuratowicz, E. Szymański, Warszawa 1969.
- Istoria na Blgarite*, t. 1: *Ot drevnosti do kraja na XVI vek*, red. G. Bakałow, Sofia 2003.

- Kazhdan A., Brand Ch.M., *Harold Hardrada* [w:] *The Oxford Dictionary of Byzantium*, t. 2, New York–Oxford 1991, s. 902.
- Kendrick T.D., *A History of the Vikings*, London 1968.
- Larsen K., *A History of Norway*, New York 1950.
- Litavrin G.G., *Bulgaria i Vizantia v XI–XII vv*, Moskva 1960.
- Lombard M., *Un problème cartographie. Le bois dans la Méditerranée musulman (VIIe–XIIes.)*, „Annales ESC” 1959, nr 14, s. 234–254.
- Maurici F., *Castelli medievali in Sicilia. Dai bizantini ai normanni*, Palermo 1992.
- Morris R., *Monks and Laymen in Byzantium. 843–1118*, Cambridge 1995.
- Norwich J.J., *Byzantium. The Apogee*, New York 1992.
- Obolensky D., *The Byzantine Sources on the Scandinavians in Eastern Europe* [w:] *Varagian Problems*, „Scando-slavica”, Supplementum I, Copenhagen 1970, s. 149–164.
- Olajos T., *Contingent Hongrois au service de Byzance en Italie* [w:] *Les Hongrois et l'Europe. Conquête et integration*, Paris–Szeged 1999, s. 223–229.
- Peri I., *Sicilia musulmana (la conquista)*, Edistampa 1961.
- Peri I., *La Sicilia musulmana* [w:] *Storia della società italiana*, red. G. Cherubini, t. V: *L'Italia dell'Alto Medioevo*, Milano 1984, s. 199–215.
- Pertusi A., *Ordinamenti militari, guerre in Occidente e teorie di guerra dei Bizantini (sec. VI–X)* [w:] *Ordinamenti militari in Occidente nell'Alto Medioevo*, t. II, Spoleto 1968, s. 631–700.
- Poppe A., *La dernière expedition russe contre Constantinople*, cz. 1, „Byzantinoslavica” 1971, t. 32, s. 1–29.
- Schlumberger G., *L'épopée byzantin*, t. III, Paris 1905.
- Scotoni L., *Greci e Arabi in Sicilia: geografia comparata di due società*, „Memorie della Società Geografica Italiana” 1979, t. 32, s. 127–225.
- Setton K.M., *On the Raids of the Moslems in the Aegean in the Ninth and Tenth Centuries and Their Alleged Occupation of Athens*, „American Journal of Archaeology” 1954, nr 4, s. 311–319.
- Shepard J., *Aspects of Byzantine Attitude and Policy Towards the West in the Tenth and Eleventh Centuries* [w:] *Byzantium and the West c. 850–c. 1200. Proceedings of the XVIII Spring Symposium of Byzantine Studies*, red. J.D. Howard-Johnson „Byzantinische Forschungen: Internationale Zeitschrift für Byzantinistik” 1988. T. 13, s. 67–118.
- Shepard J., *Byzantine Relations with the Outside World in the Ninth Century: An Introduction*, [w:] *Byzantium in the Ninth Century: Dead or Alive*, red. L. Brubaker, London 1998, s. 167–180.
- Shepard J., *Byzantium's Last Sicilian Expedition: Scylitzes Testimony*, „Studi Bizantini e Neoellenici” 1977/79, t. 14/16 [24/26], s. 145–159.
- Shepard J., *Byzantinorussica*, „Revue des Etudes Byzantines” 1975, nr 33, s. 211–225.
- Shepard J., *A Note on Harold Hardrada: the Date of his Arrival at Byzantium*, „Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik” 1973, nr 22, s. 145–150.
- Stender-Petersen A., *Le mot varègue Pólútasvarf*, „Classica et Mediaevalia” 1940, nr 3, s. 1–19.
- Svoronos N., *Recherches sur le cadastre byzantin et la fiscalité aux XIe et XII siècles: le cadastre de Thèbes* [w:] *Etudes sur l'organisation intérieure, la société et l'économie de l'Empire Romain*, London 1973.
- Thoynebee A., *Constantine Porphyrogenitus and His World*, London 1973.
- Treadgold W., *Byzantium and its Army, 284–1081*, Stanford 1995.
- Vasilevski A., *The Opening Stages of the Anglo-Saxon Immigration to Byzantium in the Eleventh Century*, „Annales de l' Institute Kondakov” (Seminarium Kondakovianum), t. 9, Praga 1937.

- Vassilievsky V.G., *Variago-russkaja i variago-anglijskaja družyna v Konstantinopole v XI i XII vv.* [w:] *Trudy*, t. I, St. Petersburg 1908, s. 252–278.
- Via A.P., *Byzantine Economic Oppression in Pre-Norman Italy* [w:] *Studies in Medievalia and Americana in Honour of W.L. Davis*, Spokane 1973, s. 35–50.
- Vita di sant'Elia il Giovanne*, red. G. Rossi Taibbi, Palermo 1962.
- Vryonis S., *Byzantine Δημοκρατα and the Guilds in the Eleventh Century* [w:] tegoż, *Byzantium: Its Internal History and Relations with the Muslim World*, London 1971, s. 289–314.
- Wasilewski T., *Historia Bułgarii*, Wrocław 1988.
- Whittow M., *The Making of Orthodox Byzantium 600–1025*, Hampshire 1996.
- Yaacov L., *The Fatimid Navy, Byzantium and the Mediterranean Sea 909–1036 C.E./297–427 A.H.*, „Byzantion” 1984, t. 54/1, s. 220–252.
- Γκαγκτζης Δ., Λεοντσίνη Μ., Πανοπουλου Α., *Πελοπόννησος καὶ Νᾶτια Ἰταλία: Σταθμοὶ ἐπικοινωνίας στὴ μέση Βυζαντινὴ περίοδο* [w:] *Ἡ ἑπικοινωνία στο Βυζαντιο. Πρακτικά τοῦ Β διεθνούς συμπόσιου 4–6 X 1990*, Αθηνᾶ 1993.